

Voorjaarsnota 2023

NIEUWE ONTWIKKELINGEN EN BELEID



INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.....	4
2. Actualiteiten	8
3. Autonome ontwikkelingen en nieuw beleid.....	10
Programma: Openbare ruimte.....	11
Programma: Economische structuur, toerisme en recreatie.....	13
Programma: Onderwijs en kinderopvang	14
Programma: Cultuur en sport	15
programma: Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening.....	17
Programma: Duurzaamheid	20
Programma: Ruimtelijke ordening en wonen	22
Programma: Dienstverlening.....	24
Programma: Bestuur en organisatie	25
Programma: Gemeentefinanciën	27
4. Financiële situatie en meerjarenperspectief	28
5. Uitgangspunten begroting 2024 en meerjarenbegroting	33

*Zaaknummer 653041 | Vastgesteld door het college van B&W d.d. 6 juni 2023 |
Vast te stellen door gemeenteraad van Gennep d.d. 10 juli 2023*

Gemeente Gennep

Ellen Hoffmannplein 1, Postbus 9003, 6590 HD Gennep
T (0485) 49 41 41 • E gemeente@gennep.nl • www.gennep.nl

1. INLEIDING

SAMENVATTING

Inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2023. De voorjaarsnota dient als voorbereiding op de begroting. In de voorjaarsnota wordt het meerjarenperspectief geactualiseerd, worden de uitgangspunten voor de begroting bepaald en inzichtelijk gemaakt welke wensen voor nieuw of bijstelling van beleid er bestaan.

We brengen de Voorjaarsnota uit tegen de achtergrond van de nodige onzekerheid. Onzekerheden over de ontwikkeling van onze economie, de lonen en prijzen. De beschikbaarheid van lonen en prijzen en van personele capaciteit om ambities waar te maken. De financiële vertaalslag van deze autonome ontwikkelingen maakt dat het financiële meerjarenperspectief onder druk is gekomen. Zelfs als we terughoudend omgaan met nieuw beleid, lijkt het er op dat het een uitdaging gaat worden om in november een sluitende begroting te kunnen presenteren.

Een belangrijke factor hierin is het tijdstip waarop we zicht krijgen op onze belangrijkste inkomstenpost de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Traditioneel verschijnt de meicirculaire niet in mei, maar tussen het moment dat ons college u de Voorjaarsnota presenteert en het moment dat uw raad de stukken behandelt. Het maakt dat wij belemmerd worden om uw raad te adviseren hoe te komen tot het eerder vermelde sluitende perspectief. In het audit-comité zijn deze signalen gedeeld en met uw audit-comité hebben we afgesproken te gaan onderzoeken hoe we dit knelpunt kunnen oplossen.

Het collegeprogramma is zoals bekend geheel verwerkt in het meerjarig financieel perspectief. Dit alles levert een volle investeringsagenda op. Uw raad heeft er bij de behandeling van het jaarverslag op aangedrongen focus en prioriteit te leggen op deze agenda. Alsmede bij de uitwerking continu afstemming en dialoog te blijven houden met alle relevante stakeholders.

Opvangen vluchtelingen Oekraïne

Ook voor de komende jaren verwachten wij invulling te blijven geven aan de huisvesting van de Oekraïense vluchtelingen. We zijn in onderhandeling om de huurovereenkomst die volgend jaar afloopt te verlengen en maken werk van aandachtspunten die naar voren komen uit de dagelijkse praktijk op de locatie. Dit vraagt inzet van een breed team. De bekostiging van de opvang geeft geen reden tot zorg. Dat betreft zowel de lopende exploitatie als toekomstige kosten. We hebben in 2022 overschotten op de exploitatie gereserveerd voor toekomstige onvoorziene kosten.

Onzekerheden economische ontwikkelingen

Eerder is al vermeld dat er onzekerheden zijn rond ons huishoudboekje. Deze situatie geldt ook voor inwoners van onze gemeente. Stijgende kosten van levensonderhoud drukken op iedereen, maar juist extra zwaar op degenen die het niet breed hebben. We bieden hulp waar nodig en zetten in op het versterken van zelfredzaamheid en activering.

De economische situatie zorgt ook voor knelpunten bij ondernemers en verenigingen. Via ons ondernemersloket en bij bedrijfsbezoeken zijn we in gesprek over hoe ze zich aanpassen aan veranderende omstandigheden. Voor onze verenigingen en instellingen die te kampen hebben met gestegen energielasten investeren we stevig in duurzaamheidsmaatregelen.

Algemene uitkering gemeentefonds

Op 28 april 2023 is de Voorjaarsnota van het ministerie van Financiën gepubliceerd en geeft een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren. Vanaf 2026 wordt het gemeentefonds niet langer via de normeringssystematiek "samen de trap op en samen trap af" geïndexeerd. Dan wordt alleen nog maar geïndexeerd op basis van de jaarlijkse loon-en prijsontwikkeling (LPO), dit is op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product en niet meer op basis van volume. Het Rijk en de VNG hebben op 18 april een financieel principeakkoord bereikt voor de hervormingsagenda Jeugd. Één van de financiële afspraken is dat de huidige besparingsreeks op jeugd geschrapt is tot en met 2025. Ook de opschalingskorting is geschrapt tot en met 2025. In de begroting is hiermee al rekening gehouden. De verwachting is dat er in 2026 nog steeds een groot tekort zal zijn. De verwachting is dat de meicirculaire hier duidelijkheid over gaat geven.

De belangrijkste financiële uitgangspunten

Financiële effecten Voorjaarsnota 2023

De Voorjaarsnota 2023 leidt tot een versterking van de negatieve bijstellingen uit de 1e trimesterrapportage 2023 en zorgt er voor dat het structurele saldo vanaf 2026 nog zorgwekkender wordt. Dit heeft tot gevolg dat, los van de nog te publiceren meicirculaire, de opgave om te komen tot een sluitende programmabegroting 2024 en meerjarenbegroting 2025-2027 nog gecompliceerder zal worden.

Stand begrotingsexploitatie met nieuw beleid (bedragen x € 1)				
	2024	2025	2026	2027
Stand primitieve begroting 2023	825.000	2.275.000	208.000	525.000
Bijstelling 2 ^e trimesterrapportage 2022	179.000	-137.000	520.000	-52.000
Aanvullend krediet MFA Heijen	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Bijstelling 1 ^e trimesterrapportage 2023	-2.101.000	-2.082.000	-2.092.000	-2.092.000
Stand na 1^e trimesterrapportage 2023	-1.137.000	16.000	-1.404.000	-1.659.000
Bijstelling voorjaarsnota 2023	-832.500	-690.000	-687.500	-687.500
Aanwending algemene vrije reserve	0	50.000	112.500	112.500
Stand na voorjaarsnota 2023	-1.969.500	-624.000	-1.979.000	-2.234.000

In hoofdstuk 2 beschouwen we enkele aspecten die we van grote relevantie achten en/of een ruimere strekking hebben dan één programma. Het gaat om inflatie, loon- en prijsontwikkelingen, opvang Oekraïners, de economische ontwikkeling en onzekerheden in de algemene uitkering en het minimabeleid.

In hoofdstuk 3 zijn uitsluitend de programma's en taakvelden opgenomen waarbij sprake is van nieuwe ontwikkelingen/beleid. Als een nieuwe ontwikkeling/beleid geen financiële consequentie heeft, dan is de tabel "wat gaat het kosten/opbrengen" niet gevuld en daarom weggelaten. Zijn er wel financiële consequenties dan is in de tabel een bedrag opgenomen.

In het verleden werden de taakveld-gerelateerde onzekerheden en risico's in een apart hoofdstuk beschreven. Nu is er voor gekozen om, waar dit van toepassing is, de onzekerheden en risico's direct onder het betreffende taakveld op te nemen. Dit vergroot de leesbaarheid en samenhang.

In hoofdstuk 4 staan de financiële consequenties van de in hoofdstuk 2 en 3 opgenomen ontwikkelingen. Ook leest u in dit hoofdstuk hoe onze financiële situatie en het meerjarenperspectief er uit zien.

Voortbordurend op de 1e trimesterrapportage 2023 en de geactualiseerde begroting 2023 hebben we in hoofdstuk 5 de uitgangspunten voor de Begroting 2024 en Meerjarenbegroting 2025-2027 uitgewerkt. Hier gaan we ook in op de aspecten die door de provincie Limburg zijn ingebracht in de begrotingsbrief. Deze brief is relevant in het kader van het bepalen van de toezichtsvorm.

2. ACTUALITEITEN

Inflatie, loon- en prijsontwikkeling

De invasie van Rusland in de Oekraïne heeft doorwerking gehad naar onze economie en naar ons gemeentelijk huishoudboekje.

Autonoom is sprake van een ontwikkeling van lonen en prijzen die leidt tot een inflatie die we in jaren niet hebben gekend. In eerste instantie zagen we dat schaarste in grondstoffen en energie zich vertaalde in hogere kosten voor aankoop van materiaal. Dat openbaarde zich voor onze begroting als eerste in het fysieke domein.

De nieuwste ontwikkeling is dat de CAO's die afgesproken worden hoge stijgingen van loonkosten bevatten. Daardoor zien we nu ook sterk stijgende kosten in het sociaal domein en bij de gemeenschappelijke regelingen.

Uitgangspunt is dat deze loon- en prijsontwikkeling via een hogere accres wordt gecompenseerd in de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De rijksfinanciën staan echter onder druk, waardoor het risico bestaat dat de inflatie niet volledig wordt gecompenseerd, dan wel dat op andere terreinen besparingen gerealiseerd moet worden die van invloed zijn op de rijksvergoedingen.

Met het uitbrengen van deze voorjaarsnota hebben we nog geen inzicht in de mate waarin de verwachte compensatie inderdaad in de volle breedte plaatsvindt. We hebben voorzichtigheidshalve uitsluitend gerekend met compensatie voor onze eigen CAO ontwikkeling. Doordat we voor de aanbieders in het sociaal domein, de budget gesubsidieerde instellingen en de gemeenschappelijke regelingen wel de kostenstijging calculeren ontstaat meerjarig een fors tekort in onze begroting.

Opvang Oekraïners

Sinds het voorjaar van 2022 vangen wij in Gennep ruim 400 Oekraïense vluchtelingen op in Residence Heyendael. We hebben in korte tijd een voorziening gerealiseerd en mede dankzij de inzet van vele vrijwilligers georganiseerd dat voorzien wordt in de dagelijkse behoeften van de ontheemden. We dragen zo bij aan de oplossing van de landelijke problematiek rond de vluchtelingenopvang.

Inmiddels zijn we na een jaar in de fase beland dat de lopende zaken geregeld zijn en we oog hebben voor de wat langere termijn. Zo werken we aan afspraken gericht op het verlengen van de huur van het park.

Waar we bij de start nog geen volledige zekerheid hadden over de bekostigingsregeling, weten we inmiddels dat deze voldoende budgetruimte geeft voor de kosten die samenhangen met de opvang. We reserveren middelen voor kosten die we nu nog onvoldoende kunnen inschatten. Dit om te zorgen dat we ruimte hebben voor eventuele onvoorziene vervolgcosten. Daarbij houden we er ook rekening mee dat de bekostigingsregeling ongunstiger kan worden.

We zien de opvang als een tijdelijke situatie die we in financiële zin dan ook niet structureel vertalen in onze begroting.

Onzekere economische situatie houdt aan

De economie bevindt zich nog steeds in onzekere tijden. De oorlog in Oekraïne duurt nog steeds voort. De energiemarkt is nog altijd grillig. Schaarste op het gebied van grondstoffen geeft een remmende werking op productie en handel wereldwijd. We kampen met een hoge inflatie. Het tekort aan woningen heeft nog altijd een grote invloed op de koop- en huurprijzen. De krapte op de arbeidsmarkt is er al enige tijd en deze zal ook aanhouden mede door vergrijzing en ontgroening. Deze internationale en nationale ontwikkelingen zullen ook van invloed zijn op regionaal, lokaal en dus ook op gemeentelijk niveau.

Algemene uitkering

Op 28 april 2023 is de Voorjaarsnota van het ministerie van Financiën gepubliceerd en geeft een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren. Vanaf 2026 wordt het gemeentefonds niet langer via de normeringssystematiek "samen de trap op en samen trap af" geïndexeerd. Dan wordt alleen nog maar geïndexeerd op basis van de jaarlijkse loon- en prijsontwikkeling (LPO), dit is op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product en niet meer op basis van volume. Het Rijk en de VNG hebben op 18 april een financieel principeakkoord bereikt voor de hervormingsagenda Jeugd. Één van de financiële afspraken is dat de huidige besparingsreeks op jeugd geschrapt is tot en met 2025. Ook de opschalingskorting is geschrapt tot en met 2025. In de begroting is hiermee al rekening gehouden. De verwachting is dat er in 2026 nog steeds een groot tekort zal zijn. De verwachting is dat de meicirculaire hier duidelijkheid over gaat geven.

Eind mei wordt de meicirculaire 2023 verwacht. Deze circulaire is de vertaling van de voorjaarsnota van de rijksoverheid.

Herijking verdeling gemeentefonds: met ingang van 1 januari 2023 wordt de nieuwe verdeling van de algemene uitkering ingevoerd. Er is nog geen duidelijkheid over het verdere ingroei pad van de herverdeeffecten. Het ingroei pad is nu 3 jaar. Het maximale effect per inwoner is € 37,50 (2025).

Onzekerheden minimabeleid

Volgens het Centraal Planbureau blijft de koopkracht in 2023 ten opzichte van 2022 ongeveer gelijk, maar neemt de armoede toe. De gemeente Gennep ziet inmiddels een lichte stijging in het beroep op het gemeentelijk minimabeleid. De middelen zijn vooralsnog toereikend.

De BUIG-budgetten worden door het rijk jaarlijks herijkt op basis van de uitgaven in voorgaande jaren. Voor Gennep heeft dit in de afgelopen jaren geleid tot een voordeel. Dit voorjaar is het macro-budget door het rijk neerwaarts bijgesteld. Voor de gemeente is de hoogte van de BUIG-gelden een onzekere factor.

3. AUTONOME ONTWIKKELINGEN EN NIEUW BELEID

PROGRAMMA: OPENBARE RUIMTE

Taakveld 2.1 Verkeer, wegen en water

Portefeuillehouder: **F. Pubben**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Tijdens de raad van 7 november 2022 is gevraagd om een doorrekening te maken van het volledige omschakeling naar LED verlichting in 2024.
De berekeningen laten zien dat jaarlijkse kosten voor onderhoud, beheer en energie met 48.098 per jaar omlaag gaan als alle conventionele verlichting is omgezet naar led verlichting. In 2023 starten we met de voorbereidingen, zodat in de eerste helft van 2024 gestart wordt met het compleet vervangen van de conventionele verlichting.
- Aanschaf nieuw beheerspakket openbare ruimte. Dit is nodig omdat het huidige beheerspakket onvoldoende aansluit bij de vraagstukken van deze tijd en onvoldoende toekomstbestendig is.
- De kosten van Trendsportal gaan toenemen. Dit komt doordat het projectbureau van Trendsportal wordt uitgebreid en de projecten die lopen ook meer middelen vereisen. Door de mobiliteitsvraagstukken regionaal aan te pakken, kunnen we krachten combineren en efficiënter aan de slag gaan.
- De vaste kosten van Trendsportal zullen voor Gennepe in 2024 (met prijspeil van 2023) € 31.696 bedragen. Dit is evenredig 5,99% van de totale vaste kosten van Trendsportal. Dit zal worden besteed aan het uitbreiden van het projectbureau en het algemene werkbudget (campagnes, marketing, facilitair).
- Voor de projecten is er een budget van € 45.094 (prijspeil van 2023) beoogd. Hierin worden de verschillende thema's van bekostigd. Dit zijn: werkgeversaanpak, bezoekersaanpak, SPV, logistieke aanpak, fietsstimulering en duurzaam deelvervoer. De concrete uitwerking per thema zal in het bestuurlijk overleg van juni plaatsvinden.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Verledden openbare verlichting	€ 850.000				
Kapitaallasten verledden OVL			€ 42.500	€ 42.500	€ 42.500
Beheerspakket openbare ruimte		€ 40.000			
Trendsportal vaste kosten		€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Trendsportal projecten		€ 25.000			
Totaal	€ 850.000	€ 95.000	€ 62.500	€ 62.500	€ 62.500

Taakveld 5.7-2 Openbaar groen, natuurbescherming

Portefeuillehouder: **P. Stevens**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Structureel werkbudget voor Steenbreek-acties (zoals communicatiemiddelen, aanleg geveltuinen, plantmateriaal, werkbudget voor bijeenkomsten en acties).
- Herziening lijst waardevolle bomen en beschermde houtopstanden. De huidige lijst is vastgesteld in april 2020 en moet om de vijf jaar worden geactualiseerd. Om te zorgen dat er een nieuwe lijst kan worden vastgesteld in 2025, zal volgend jaar het veldwerk (controle en beoordelen van bomen n.a.v. criteria) en het maken van een kaart moeten plaatsvinden (door een externe partij).

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Werkbudget Steenbreek		€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Actualisatie Kaart en Lijst waardevolle bomen en beschermde houtopstanden		€ 15.000			
Totaal		€ 30.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000

PROGRAMMA: ECONOMISCHE STRUCTUUR, TOERISME EN RECREATIE

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- We beschikken over de in 2020 vastgestelde 'Bedrijventerreinvisie en Arbeidsmarktvisie' met bijbehorende uitvoeringsprogramma's. Deze hebben een looptijd van circa 5 jaar. In het voorjaar 2023 wordt het uitvoeringsprogramma arbeidsmarkt geactualiseerd voor 2023 en 2024. Daarnaast wordt in 2023 de 'Toekomstvisie 2040' voor gemeente Gennep opgesteld en opgeleverd. Deze zal (mede) richtinggevend zijn voor het in 2024 opstellen van de 'Economische Visie 2025-2030' waarin ook het onderdeel arbeidsmarktvisie wordt opgenomen en bijbehorende uitvoeringsagenda. Voornoemde zal in 2024 verwerkt worden in de voorjaarsnota.
- We beschikken over de in 2020 vastgestelde 'Bedrijventerreinvisie' met bijbehorend uitvoeringsprogramma. Deze heeft een looptijd van circa 5 jaar. In 2025 zal de 'Bedrijventerreinvisie 2026-2030' met uitvoeringsplan worden opgesteld. Voornoemde zal in 2025 verwerkt worden in de voorjaarsnota.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Opstellen Economische Visie 2025-2030		€ 40.000			
Opstellen Bedrijventerreinvisie 2026-2030			€ 35.000		
Totaal		€ 40.000	€ 35.000		

Taakveld 3.4 Toeristische en recreatieve voorzieningen

Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- In de herijking van het Actieprogramma Toerisme en Recreatie Noord-Limburg is een duidelijke gezamenlijke koers bepaald. Hier wordt in 2023 invulling aan gegeven met partijen uit de regio, wat uiteindelijk moet resulteren in een nieuw marketingplan voor de regio voor de komende jaren.
- Zoals aangegeven in de uitgangspunten voor de voorjaarsnota worden de tarieven voor de toeristenbelasting verhoogd met de consumentenprijsindex, waarbij we toetsen dat we in lijn blijven met relevante andere gemeenten.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Regiomarketing Noord-Limburg		€ 30.000	€ 30.000		
Totaal		€ 30.000	€ 30.000		

PROGRAMMA: ONDERWIJS EN KINDEROPVANG

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Portefeuillehouder: **F. Pubben**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Uitvoeren onderwijshuisvestingsverordening op basis van nieuw vast te stellen Integraal Huisvestingsplan.
- Op basis van het Integraal Huisvestingsplan geven we verder vorm aan de planontwikkelingen in Gennep-Zuid. Op dit moment is nog niet te voorzien wat de uiteindelijke investeringskosten gaan zijn.
- In navolging op het onderzoek naar de toekomstige huisvesting van SO Mikado dat medio 2023 wordt afgerond dient de toekomstige huisvesting gerealiseerd te worden. Dit betekent het opknappen van de locatie aan de Stiemensweg of nieuwbouwen aan het KEC Ganapja. Na afronding van het onderzoek kunnen de financiële consequenties pas in beeld gebracht worden.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Portefeuillehouder: **F. Pubben**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- De formatie van de leerplichtambtenaar is op dit moment 0,53 fte. Om langdurig schooluitval te voorkomen, wordt er geadviseerd om naast de administratieve en de wettelijk verplichte leerplichttaken, nadrukkelijk te kijken naar de preventieve taken. Deze worden tegenwoordig ook tot het domein van de leerplichtambtenaar gerekend. Het gaat dan om preventieve inzet, extra huisbezoeken en inzet relatief verzuim.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Uitbreiding formatie 0,22 fte leerplichtambtenaar		€ 17.500	€ 17.500	€ 17.500	€ 17.500
Totaal		€ 17.500	€ 17.500	€ 17.500	€ 17.500

PROGRAMMA: CULTUUR EN SPORT

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Eind 2023 wordt een onderzoeksrapport met toekomstscenario's voor zwembad Pica mare opgeleverd. De Raad mag vervolgens aangeven welk scenario verder uitgewerkt dient te worden in 2024. Deze uitwerking zal integraal plaats moeten vinden in relatie tot een bredere (binnen)sportaccommodatievisie, gezien de verwevenheid van zwembad met sporthal Pica Mare. Eventuele grotere financiële consequenties zijn voor de langere termijn. Voor de korte termijn is budget benodigd voor inhuur externe expertise om het door de Raad gekozen scenario verder uit te werken en deze ook te verwerken in een binnensportaccommodatievisie.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Onderzoek uitwerking toekomstscenario		€ 60.000			
Totaal		€ 60.000			

Taakveld 5.3 Kunst & Cultuur

Portefeuillehouder: **F. Pubben**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Muziek- en cultuuronderwijs: tien jaar geleden heeft Kunstencentrum De Meander haar activiteiten voor de aangesloten gemeenten, waaronder de gemeente Gennep, beëindigd. Cultuureducatie zou meer vanuit de scholen en de HaFa (harmonie en fanfares) georganiseerd gaan worden. We constateren dat het muziekonderwijs is verschaald. Om meer inzicht te krijgen in de witte vlekken willen we een onderzoek uitvoeren, zodat van daaruit gekeken kan worden naar het eventueel realiseren van een nieuwe vorm van muziek- en cultuuronderwijs.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Onderzoek muziek- en cultuuronderwijs		€ 15.000			
Totaal		€ 15.000			

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

Portefeuillehouder: **F. Pubben**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- In 2024 gaan we verder met de actualisatie van het erfgoedbeleid. Dit laten we uitvoeren door een extern bureau. Naar schatting zal dit € 30.000 kosten. Focus hierbinnen ligt op actualisering en beschrijving van gemeentelijke monumenten, beschrijving cultuurhistorische landschapselementen en beschrijving van de juridische borging binnen het Omgevingsplan.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Actualisatie erfgoedbeleid		€ 30.000			
Totaal		€ 30.000			

PROGRAMMA: SOCIALE VOORZIENINGEN EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Portefeuillehouder: **F. Pubben**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- In 2021 is het meerjarenbeleid dorpsondersteuners en wijkverbinders vastgesteld door de gemeenteraad. De dorpsondersteuners/wijkverbinders met als opdrachtgever de wijk- en dorpsraden zijn een belangrijke schakel in het OMO beleid. Zij zijn de ogen en oren van de wijk en het dorp en eerste aanspreekpunt voor inwoners met een vraag op sociaal vlak. In de afgelopen jaren hebben zij door hun inzet een belangrijke bijdrage geleverd aan het in stand houden en vergroten van de leefbaarheid en het terugdringen van duurdere geïndiceerde vormen van zorg.

Als gevolg van de succesvolle inzet lopen de dorpsondersteuners/wijkverbinders aan tegen de grenzen van hun capaciteit. Deze signalen hebben ertoe geleid dat er versneld een evaluatie is gestart waarin duidelijk moet worden waar de knelpunten zitten en op welke manier deze opgelost kunnen worden. De evaluatie is tegelijkertijd het moment om de positionering van de dorpsondersteuners/wijkverbinders opnieuw te bekijken in het kader van het OMO beleid waarin het bouwen vanaf de basis een belangrijk doel is om de zorg en ondersteuning ook in de toekomst betaalbaar te houden.

De eerste uitkomsten van de evaluatie laten duidelijk zien dat de huidige capaciteit onvoldoende is om te kunnen voldoen aan de vragen en de verwachtingen.

Voorgesteld wordt om het budget voor de dorpsondersteuners/wijkverbinders per 1 januari 2024 structureel te verhogen. Dit bedrag zal nader onderbouwd worden in de begroting 2024 op basis van de uitkomsten van de evaluatie.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Een verdubbeling van de huidige capaciteit dorpsondersteuners en wijkverbinders.		€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Totaal		€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000

Taakveld 6.2 Toegang tot zorg

Portefeuillehouder: **F. Pubben**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Vanaf 1 december 2023 zal het nieuwe regiesysteem geïmplementeerd zijn, welke gebruikt gaat worden door de jeugdconsulenten en Wmo consulenten. In 2024 wordt er een inwonersportaal aan gekoppeld, waarin inwoners de mogelijkheid tot inzage krijgen in hun eigen dossier. Dit draagt bij aan de zelfregie van de inwoners.
- In 2021 is tijdelijke formatie uitbreiding voor 2 jaar opgenomen in de begroting voor een beleidsmedewerker sociaal domein breed. Hieruit is gebleken dat een extra beleidsmedewerker noodzakelijk is.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Beleidsmedewerker Sociaal Domein 1 fte		€ 97.000	€ 97.000	€ 97.000	€ 97.000
Totaal		€ 97.000	€ 97.000	€ 97.000	€ 97.000

Taakveld 6.4 Begeleide participatie

Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- In 2024 geven we uitvoering aan het plan van aanpak voor de toekomstige uitvoering van de Wsw, beschut werk en re-integratie. Dit plan wordt opgesteld naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek in 2023. Dan kan de financiële impact ook inzichtelijk gemaakt worden.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- In 2024 gaan we, na een markt oriëntatie, de vakapplicatie voor Werk & Inkomen opnieuw aanbesteden en implementeren.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Vakapplicatie Werk & Inkomen	€ 200.000				
Kapitaallasten vakapplicatie			€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Totaal	€ 200.000		€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

Portefeuillehouder: **F. Pubben**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Voortzetting van de in 2023 gestarte pilot Join Us. Join Us is een preventief programma dat eenzaamheid bij jongeren vermindert. De kern van dit programma vormen twee-wekelijkse bijeenkomsten, voor groepen van maximaal 15 jongeren tussen de 12 en 18 jaar, onder begeleiding van coaches. Het aanleren van sociale vaardigheden en ontmoeting met gelijkgestemden vormen de inhoud van de bijeenkomsten. Als jongeren zich sociaal sterker voelen stromen ze uit.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Kosten uitvoeren Join Us		€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000
Totaal		€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000

PROGRAMMA: DUURZAAMHEID

Taakveld 7.2 Riolering

Portefeuillehouder: **P. Stevens**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Geen nieuwe ontwikkelingen/beleid.

ONZEKERHEDEN EN RISICO'S

- Omdat op dit moment nog gewerkt wordt aan de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie, is nog niet bekend welk(e) project(en) uitgevoerd gaan worden in 2024. Uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) kan de gemeente maximaal € 200.000 aanvragen; dit bedrag (1/3) dient aangevuld te worden met 2/3 eigen middelen. Bij mogelijke projecten valt te denken aan afkoppelen, vergroenen en klimaatbestendig inrichten van een bedrijventerrein, een woonwijk of middelbare school.

Taakveld 7.3 Afval

Portefeuillehouder: **P. Stevens**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Geen nieuwe ontwikkelingen/beleid.

ONZEKERHEDEN EN RISICO'S

- Pas wanneer het onderzoek naar de milieustraat is afgerond kunnen de financiële consequenties in beeld gebracht worden. Deze worden meegenomen in de berekening van de afvalstoffenheffing voor 2024.

Taakveld 7.4 Milieubeheer

Portefeuillehouder: **P. Stevens**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- We zetten structureel extra capaciteit in voor de uitvoering van het actieplan Steenbreek.
- Om de vergroening die noodzakelijk is in het kader van klimaatadaptatie en het tegengaan van hittestress te bevorderen stellen we in 2024 beleid op dat hiervoor regels stelt aan de (semi-) openbare ruimte en die vergroening van particuliere ruimte stimuleert. Dit is mede in navolging van actieplan Steenbreek.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Capaciteit uitvoering actieplan Steenbreek		€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000
Beleid vergroening opstellen		€ 10.000			
Totaal		€ 26.000	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000

ONZEKERHEDEN EN RISICO'S

- In 2023 wordt de doorontwikkeling van de Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (om te voldoen aan de aanbevelingen van het rapport Van Aartsen) verder vormgegeven. De verwachting is dat de noodzakelijke aanpassingen vragen om een hogere jaarlijkse bijdrage en meerkosten voor de uitvoering van de wettelijke basistaken.

PROGRAMMA: RUIMTELIJKE ORDENING EN WONEN

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

Portefeuillehouder: **P. Stevens**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Geen nieuwe ontwikkelingen en/of beleid.

ONZEKERHEDEN EN RISICO'S

Omgevingswet

- Een deel van de extra inzet die de implementatie van de Omgevingswet in de periode van 2023 tot en met 2025 met zich meebrengt verwachten we op te kunnen vangen door verschuivingen van werk als gevolg van de Omgevingswet. In de praktijk moet blijken of dit mogelijk is. We schatten dit risico in op € 55.000 per jaar van 2023 tot en met 2025.
- Voor het opstellen van het Omgevingsplan schakelen we ter ondersteuning een extern bureau in. Vanwege de marktsituatie en de onbekendheid (landelijk) met het maken van gemeentebrede omgevingsplannen is er een risico dat de kosten hoger uitpakken. We schatten dit risico in op € 50.000 per jaar van 2023 tot en met 2025.
- Vanaf 2026 zullen wij worden geconfronteerd met extra structurele kosten in verband met de uitvoering van de Omgevingswet vanaf 2026. Dit zal nader moeten worden bepaald op basis van ervaringen met de uitvoering vanaf 2023.

Taakveld 8.3-1 Wonen en bouwen, algemeen

Portefeuillehouder: **P. Stevens**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Het welstandsbeleid is sterk verouderd en werkt ook weinig uitnodigend en inspirerend. Daarnaast voldoet het niet aan de nieuwste terminologie en is het niet digitaal ontsloten. Zodoende zijn wij voornemens om het welstandsbeleid te actualiseren. Bij het formuleren van nieuw welstandsbeleid kunnen we wensen vanuit de samenleving betrekken. Het welstandsbeleid is ook een bouwsteen voor het integrale gemeentebrede omgevingsplan. De kosten van de herziening van dit beleid worden geschat op € 35.000.
- Voor een betere sturing op de realisatie van de woningbouwprogrammering is het gewenst de huidige formatieruimte van de Beleidsmedewerker Wonen structureel op te plussen van 0,78 fte naar 0,89 fte.

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Uitbreiding formatie beleidsmedewerker wonen		€ 8.500	€ 8.500	€ 8.500	€ 8.500
Actualisatie welstandsbeleid		€ 35.000			
Totaal		€ 43.500	€ 8.500	€ 8.500	€ 8.500

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Geen nieuwe ontwikkelingen en/of beleid.

ONZEKERHEDEN EN RISICO'S

- In 2023 zal een actualisatie van het toezicht en handhavingsbeleid doorgevoerd worden. Gezien de ontwikkelingen in de maatschappij is het aannemelijk dat er op diverse onderdelen verscherping wordt gevraagd. Dit kan leiden tot een kostenstijging. De hoogte van een eventuele kostenstijging is echter niet bekend.
- Via de samenwerkingsconstructie met Venray, Mook en Middelaar en Horst aan de Maas wordt er onder andere samengewerkt op gebied van vergunningverlening WABO, bouwtoezicht en de uitvoering van thuishaken milieu. Vanuit maatschappelijke ontwikkelingen is bij al deze gemeenten een duidelijke verschuiving en verscherping van de aandacht van inwoners voor procedures rondom bouwvergunningen en het toezicht op de bouwfase zichtbaar. Dit vraagt om een herijking van de wijze waarop de samenwerking wordt vormgegeven. Gevolg hiervan kan een kostenstijging zijn. De hoogte van een eventuele kostenstijging is echter niet bekend.

PROGRAMMA: DIENSTVERLENING

Taakveld 0.2 Burgerzaken

Portefeuillehouder: **H. Teunissen**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Uitbreiding formatie KCC 1,33 fte. Binnen het KCC is er een structurele onderbezetting per week in relatie tot de openingstijden. Daarnaast vraagt overname telefoondienst Sociaal Domein extra uren. De afgelopen 3 jaar huren we structureel 48 uur per week extra personeel in om bovenstaande op te vangen zodat de wettelijke taken binnen de wettelijke termijnen uitgevoerd kunnen worden en onze service normen van dienstverlening waar te maken.
- In 2014 werd de geldigheidsduur van reisdocumenten voor volwassenen verlengd van vijf naar tien jaar. Dit heeft tot gevolg dat er in de periode van 2024 tot en met 2028, structureel meer reisdocumenten zullen verlopen en zullen moeten worden vernieuwd. Dit leidt tot een significante stijging in het aantal te verwachte aanvragen. In 2024 verlopen er bijvoorbeeld 2478 reisdocumenten, ten opzichte van 1028 in 2023. Deze toename is dermate zwaar van aard, dat die niet binnen de huidige formatie opgevangen kan worden. Om hier adequaat op te reageren is er een uitbreiding van 0,5 fte noodzakelijk, gedurende een periode van vijf jaar.

Wat gaat het kosten/opbrengen

Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
Uitbreiding KCC 1,33 fte		€ 92.000	€ 92.000	€ 92.000	€ 92.000
Uitbreiding Burgerzaken 0,5 fte		€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Totaal		€ 127.000	€ 127.000	€ 127.000	€ 127.000

Taakveld 0.4 Dienstverlening / KCC

Portefeuillehouder: **H. Teunissen**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Er wordt een onderzoek uitgevoerd op basis waarvan een advies gegeven wordt over de wijze waarop de gemeente online kanalen gericht kan inzetten in communicatie met inwoners en bezoekers van de gemeente Gennep. Vooruitlopend op de resultaten van dit onderzoek is het aannemelijk dat een social media budget beschikbaar komt zodat via de diverse kanalen gerichte doelgroepbenadering plaats kan vinden.
- Op dit moment loopt er een onderzoek naar de openingstijden van onze gemeentekantoor. De implicaties hebben betrekking op logistiek en werktijden van het gezamenlijke personeel. Afhankelijk van de resultaten van het onderzoek moet er dan ook rekening worden gehouden met de uitkomst, dat een significante hoeveelheid financiële middelen benodigd zal zijn om aan mogelijke uitbreidingswensen tegemoet te komen. Daar kunnen we op dit moment echter nog geen voorschot op nemen.

PROGRAMMA: BESTUUR EN ORGANISATIE

Taakveld 0.4 Overhead

Portefeuillehouder: **H. Teunissen**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Er komt een groot aantal wetten en ontwikkelingen op de gemeente af, die de digitale dienstverlening raken. Deze wetten worden integraal en projectmatig geïmplementeerd en geborgd in de organisatie. Het doel is voldoen aan digitale wet- en regelgeving en zorgen dat we op een digitaal veilige en toegankelijke manier met onze inwoners in contact staan.
- Er wordt een onderzoek uitgevoerd op basis waarvan een advies gegeven wordt over de wijze waarop de gemeente online kanalen gericht kan inzetten in communicatie met inwoners en bezoekers van de gemeente Gennep. Vooruitlopend op deze resultaten is het aannemelijk dat een goede uitvoering van onze socialmedia strategie en contentbeheer structureel extra capaciteit vraagt.
- De gemeente beschermt gegevens van inwoners en ondernemers en voldoet aan de AVG. Er is steeds een integrale afweging nodig tussen privacy en het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Door het uitvoeren van DPIA's, waar nodig, kunnen we de AVG in onze processen blijven borgen.
- Vanuit de organisatiedoortontwikkeling is een noodzaak voor het administratief en secretariële ondersteuning van de integrale teammanagers. Daarnaast is vanuit de regionale samenwerking een kleine uitbreiding nodig om ontwikkelingen te kunnen vertalen naar de verschillende gemeenten.
- Voor de verbetering van het projectmatig werken is een uitbreiding van formatie noodzakelijk. De omvang van de lopende projecten is de afgelopen jaren gegroeid zonder dat de ondersteuning op niveau is gebleven. Ook is voor de lokale omroep een geringe uitbreiding van de formatie aan de orde.
- In de periode 2022-2025 is het vanuit aanbestedingsregels noodzakelijk om een aantal grote software applicaties opnieuw aan te besteden. Denk hierbij aan applicaties op het gebied van financiën en werk en inkomen. Voor een realistische belasting voor de organisatie, informatieveiligheid, continuïteit, en ICT inzet voeren we maximaal één aanbesteding en implementatie per jaar uit.
 - In 2024 start de oriëntatie voor het digitaliseren van de financiële - en budgetteringsprocessen. Er vindt dan tevens een aanbestedingstraject plaats voor de financiële pakketten. Ten behoeve van de implementatie in 2025 wordt een bedrag begroot van € 250.000. Dit bedrag is als volgt opgebouwd: het aantrekken van een projectleider (en mogelijk andere ondersteuning) aangezien het een organisatiebrede impactvolle implementatie betreft € 90.000. Daarnaast € 160.000 tbv aanschaf, implementatie, koppelingen en trainingen nieuwe ICT systeem(en) en het naar de Cloud brengen en implementeren van financiën (key2financien) en budgetteringen (Lias).

Wat gaat het kosten/opbrengen					
Toelichting	Investering	2024	2025	2026	2027
1 fte social media en contentbeheerder		€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000
Financiële ICT systemen (in 2025)	€ 250.000				
Kapitaallasten ICT systemen				€ 62.500	€ 62.500
Personele kosten organisatieontwikkeling		€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
1 fte projectbureau en 0,1 fte lokale omroep		€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Totaal	€ 250.000	€ 240.000	€ 240.000	€ 302.500	€ 302.500

PROGRAMMA: GEMEENTEFINANCIËN

Taakveld 0.61 OZB Woningen

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen

Taakveld 0.64 Belastingen overig

Portefeuillehouder: **J. van Hulsteijn**

NIEUWE ONTWIKKELINGEN/BELEID

- Binnen het samenwerkingsverband BsGW loopt een harmonisatieproces om zowel door efficiëntie de uitvoeringskosten zo laag mogelijk te houden als de kwaliteit te verhogen doordat er minder kans op fouten is. Uiteraard heeft de raad de beleidsvrijheid om af te wijken. Dit betekent wel dat er dan sprake is van extra kosten door maatwerk. Dit speelt op 2 vlakken: afvalstoffenheffing (hoogbouw) en rioolheffing (buitengemeentelijke objecten en afwijkende staffeling).
Voor afvalstoffenheffing zijn de kosten voor het aanpassen hoger dan de kosten over drie jaar voor het afnemen van maatwerk. Voorgesteld wordt om een wijziging van de systematiek niet eerder toe te passen dan bij het aflopen van het huidige contract. De financiële effecten worden verwerkt in de begroting 2024 bij het taakveld afval.
Voor de rioolheffing wegen de kosten niet op tegen de baten en wordt voorgesteld om geen maatwerk af te nemen en al per 2024 te harmoniseren.
In 2025 zal ook de kostenverdelmethode worden herijkt, waardoor er mogelijk sprake is van kostenverschuiving. Nog niet duidelijk is in hoeverre dit voor Gennep gunstig of ongunstig uitpakt.
- Zoals aangegeven in de uitgangspunten van de voorjaarsnota worden de opbrengsten OZB geïndexeerd met de consumentenprijsindex.

4. FINANCIËLE SITUATIE EN MEERJAREN-PERSPECTIEF

FINANCIËLE EFFECTEN VOORSTELLEN VOORJAARSNOTA

In onderstaand overzicht is een samenvatting opgenomen van de financiële effecten van de in hoofdstuk 3 opgenomen voorstellen.

Voorjaarsnota 2023 nieuw beleid (x € 1)					
Omschrijving	Investering	2024	2025	2026	2027
Beheerpakket openbare ruimte		40.000			
Versneld 'verledden' openbare verlichting	850.000				
Versneld 'verledden' OVL afschrijving			42.500	42.500	42.500
Trendspitaal vaste kosten verkeer		20.000	20.000	20.000	20.000
Trendspitaal projecten verkeer		25.000			
Werkbudget Steenbreek		15.000	15.000	15.000	15.000
Actualisatie lijst waardevolle bomen		15.000			
Opstellen economische visie 2025-2029		40.000			
Opstellen bedrijventerreinvisie 2026-2030			35.000		
Regiomarketing Noord-Limburg		30.000	30.000		
Uitbreiding formatie leerplichtambtenaar		17.500	17.500	17.500	17.500
Onderzoek integrale sportaccommodatie visie		60.000			
Onderzoek cultuur- en muziekonderwijs		15.000			
Actualisatie erfgoedbeleid		30.000			
Uitbreiding capaciteit dorpsondersteuners en wijkverbinders		200.000	200.000	200.000	200.000
Toegang tot zorg beleidsmedewerker		97.000	97.000	97.000	97.000
Vakapplicatie werk & inkomen	200.000				
Vakapplicatie werk & inkomen afschrijving			50.000	50.000	50.000
Uitvoering preventief programma 'Join Us'		33.000	33.000	33.000	33.000
Capaciteit uitvoering actieplan Steenbreek		16.000	16.000	16.000	16.000
Opstellen beleid vergroening		10.000			
Uitbreiding uren beleidsmedewerker wonen		8.500	8.500	8.500	8.500
Actualisatie welstandsbeleid		35.000			
Uitbreiding formatie burgerzaken		92.000	92.000	92.000	92.000
Uitbreiding formatie KCC		35.000	35.000	35.000	35.000
Capaciteit social media en contentbeheer		90.000	90.000	90.000	90.000
Vakapplicatie Financiën	250.000				
Vakapplicatie Financiën afschrijving				62.500	62.500
Uitbreiding formatie projectbureau en LO		100.000	100.000	100.000	100.000
Organisatieontwikkeling financiële consequenties		50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal	1.300.000	1.074.000	931.500	929.000	929.000

Tabel: overzicht financiële effecten

+ = nadelig; - = voordelig

Samengevat ziet de financiële stand van de meerjarenbegroting van de gemeente Genneper als volgt uit:

Stand begrotingsexploitatie met nieuw beleid en verwachte stand begrotingsexploitatie (x €1)				
	2024	2025	2026	2027
Stand primitieve begroting 2023	825.000	2.275.000	208.000	525.000
Bijstelling 2 ^e trimesterrapportage 2022	179.000	-137.000	520.000	-52.000
Aanvullend krediet MFA Heijen	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Bijstelling 1 ^e trimesterrapportage 2023	-2.101.000	-2.082.000	-2.092.000	-2.092.000
Stand na 1^e trimesterrapportage 2023	-1.137.000	16.000	-1.404.000	-1.659.000
Bijstelling voorjaarsnota 2023	-1.074.000	-931.500	-929.000	-929.000
Aanwending algemene vrije reserve	0	50.000	112.500	112.500
Stand na voorjaarsnota 2023	-2.211.000	-865.500	-2.220.500	-2.475.500

In de afgelopen jaren hebben we voor incidentele uitgaven gebruik gemaakt van de algemene vrije reserve. In de loop der jaren bouwde deze reserve zich op, terwijl door beperkingen in wet- en regelgeving het lastig was hier gebruik van te maken. We proberen de lijn voor benutting van onze uitstekende financiële positie zo optimaal mogelijk door te zetten, om daarmee een bijdrage te kunnen leveren aan het realiseren van onze ambities. Naast de algemene vrije reserve beschikken we in het kader van het weerstandsvermogen ook over een algemene reserve.

In de volgende paragraaf bij reserve-ontwikkeling is het verloop van de algemene vrije reserve inzichtelijk gemaakt. Hierin is te zien dat de omvang toereikend is en welke voorstellen uit deze voorjaarsnota worden gedekt vanuit de algemene vrije reserve.

ALGEMEEN FINANCIËEL BEELD RICHTING DE BEGROTING IN NOVEMBER

EXPLOITATIE-ONTWIKKELINGEN

Het meerjarenperspectief kent op basis van de voorliggende voorjaarsnota in alle jaarschijven een tekort.

Stand begrotingsexploitatie met nieuw beleid (x € 1)				
	2024	2025	2026	2027
Stand na voorjaarsnota 2023	-2.211.000	-865.500	-2.220.500	-2.475.500

Het perspectief van deze voorjaarsnota is niet erg positief, ondanks dat de vertaling van het collegeprogramma al volledig is meegenomen. Door het forse negatieve saldo uit de 1e trimesterrapportage, aangevuld met budgetclaims uit deze Voorjaarsnota, zal het dan ook een grote uitdaging worden om een meerjarig sluitende begroting op te stellen.

In de komende periode komt informatie beschikbaar die direct van invloed kan zijn op dit perspectief en waarvan de effecten niet eenduidig positief of negatief zijn. De mei- en (op een later tijdstip) septembercirculaire kunnen grote impact hebben. Toch zijn de verwachtingen daaromtrent beperkt hoopvol aangezien de opschalingskorting vanaf 2026 in stand blijft. wel gaan gemeenten er vanaf 2027 structureel geld bij krijgen, maar duidelijk is nog niet in welke mate deze 'compensatie' gaat opwegen tegen de korting in 2026.

In hoofdstuk 5 gaan we verder in op de uitgangspunten om te komen tot een sluitende programmabegroting 2024 en meerjarenbegroting 2025-2027.

RESERVEONTWIKKELINGEN

De algemene reserve wordt gevoed door incidentele meevallers en positieve exploitatiesaldi. Dit zijn onzekerheden waardoor we in het overzicht verloop algemene vrije reserve hiervoor geen toevoegingen hebben opgenomen.

Hieronder is een voorlopig overzicht van het verloop van de algemene vrije reserve.

Verloop algemene vrije reserve (x € 1)					
	2023	2024	2025	2026	2027
Stand 1-1	4.028.000	11.565.000	9.343.500	8.437.500	6.346.500
Saldo jaarrekening 2022	2.197.000				
<i>Aanwendungen ten gunste van de exploitatie, begroting 2023:</i>					
Implementatie Omgevingswet	-280.000	-180.000	-180.000		
Digitale toegankelijkheid en open overheid	-20.000	-20.000			
Storting in de bestemmingsreserve kapitaallasten	-477.000				
Inhuur Oracle beheer ivm applicaties naar de cloud	-52.000	-52.000	-52.000		
<i>Aanwendungen t.g.v. de exploitatie, 1e trimester 2023:</i>					
<i>Aanwendungen t.g.v. de exploitatie, voorjaarsnota 2023:</i>					
Storting in de bestemmingsreserve kapitaallasten			-50.000	-112.000	-112.000
Subtotaal	5.396.000	11.313.000	9.061.500	6.346.500	4.000.500
Begroting 2023 (voor 1e trim)	-453.000	964.000	2.098.000	688.000	433.000
1e trimesterrapportage 2023	6.622.000	-2.101.000	-2.082.000	-2.092.000	-2.092.000
Voorjaarsnota 2023 (incl. aanwendungen AVR)		-1.074.000	-881.500	-816.500	-816.500
Stand per 31-12	11.565.000	9.102.000	7.954.500	5.622.000	3.034.500

ALGEMENE FINANCIËLE POSITIE

In 2022 is de laatste financiële stresstest opgesteld. De diverse kengetallen in dit document laten gezonde waarden zien. Dit blijkt ook uit de jaarstukken 2022. Medio 2023 zal de stresstest worden geactualiseerd.

Het eigen vermogen van de gemeente bedraagt eind 2022 € 19 miljoen. Een belangrijk kengetal is het weerstandsvermogen. Dit is het vermogen van een gemeente om niet-structurele risico's op te kunnen vangen, zodat het afgesproken gemeentelijke takenpakket toch onverkort kan worden uitgevoerd. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een weerstandscoëfficiënt. Deze coëfficiënt moet minimaal 1 zijn. Op 31 december 2022 was onze weerstandscoëfficiënt 9,59 en is daarmee als hoog te kwalificeren.

5. UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2024 EN MEERJARENBEGROTING

Algemeen

Ieder jaar wordt een voorjaarsnota opgesteld. De voorjaarsnota bevat uitgangspunten en hoofdlijnen voor de Programmabegroting die later in het jaar wordt opgesteld. Navolgend zijn de uitgangspunten opgenomen voor de Begroting 2024 en de Meerjarenraming 2025-2027.

1. De begroting sluit reëel meerjarig. De uitgaven en inkomsten ramen we op basis van reëel te verwachten kosten en opbrengsten.
2. Indexering van belastingopbrengsten in de Voorjaarsnota vindt plaats op basis van de ramingen van het CPB van februari 2023 (consumentenprijsindex (CPI) alle bestedingen). De jaarmutatatie bedraagt per februari 2023 8%. Voor de begroting gebruiken we vervolgens de indexraming die in het najaar bekend wordt via de Macro Economische Verkenningen (MEV).
3. De begrote opbrengst Onroerende zaak belasting wordt conform punt 2 ook trendmatig verhoogd voor de periode 2025-2028.
4. Net als voor 2023 wordt voor 2024 het volumebeleid toegepast, waardoor de tarieven OZB worden aangepast naar rato van de wijziging van de WOZ-waarde.
5. Leges in 2024 verhogen met het onder punt 2 vermelde inflatiepercentage indien de kostendekking dit toelaat (maximaal 100% kostendekking).
6. De tarieven toeristenbelasting worden met het onder punt 2 genoemde inflatiepercentage verhoogd. Tenzij deze stijging leidt tot tarieven die niet in lijn zijn met vergelijkbare toeristische gemeenten.
7. Tarieven afvalstoffenheffing in 2024 verhogen indien de kosten daartoe aanleiding geven, om daarmee 100% kosten dekking te handhaven. In verband met de harmonisatie binnen BsGW zal de tariefstructuur voor hoogbouw naar verwachting wijzigen.
8. Tarief rioolheffing zal worden gebaseerd op basis van inzichten uit het nog op te stellen Gemeente Riolerings Plan. Vooralsnog lijkt de hoogte van de voorziening van voldoende omvang en is nog geen reden tot verhogen. Al zijn prijsontwikkelingen ook hier een risico. In verband met de harmonisatie binnen BsGW zal de tariefstructuur voor waterverbruik klassen naar verwachting wijzigen.
9. Voor de loonkostenontwikkeling uitgaan van de CAO-ontwikkelingen.
10. De subsidie aan verenigingen en stichtingen jaarlijks indexeren conform consumentenprijsindex.
11. Voor de loonkostenontwikkeling van de gesubsidieerde sector geen algemene indexering toepassen. Meerjarige budgetafspraken verwerken op basis van de ingediende begrotingen.
12. Geen algemene indexering van de budgetten. Bijstelling vindt plaats op basis van een onderbouwing.
13. In de voorjaarsnota geen p.m. posten opnemen. Terughoudend omgaan met opnemen nieuwe beleidswensen, prioriteit ligt bij uitvoering (al lopende) acties uit collegeprogramma.
14. Voor wat betreft de raming van de algemene uitkering en de bijdrage voor jeugdzorg de ramingen uit de begroting 2023 aan te houden in afwachting van voorstellen van het kabinet over deze aspecten.

15. Gedurende het proces van het opstellen van de Voorjaarsnota ontstaat inzicht in effect op het begrotingsbeeld van ontwikkeling in opbrengsten of kosten. Dit nieuw begrotingsbeeld kan leiden tot voorstellen tot bijstelling van bovenstaande uitgangspunten (onder meer de indexeringen). Uitgangspunt van ons beleid blijven een gezonde financiële positie en zo laag mogelijke lasten voor burgers en bedrijven.

Gedurende het proces van het voorbereiding van de voorjaarsnota en de begroting ontstaat inzicht in effect op het begrotingsbeeld van ontwikkeling in opbrengsten of kosten. Dit nieuw begrotingsbeeld kan leiden tot voorstellen tot bijstelling van bovenstaande uitgangspunten (onder meer de indexeringen). Uitgangspunt van ons beleid blijven een gezonde financiële positie en zo laag mogelijke lasten voor burgers en bedrijven.

Structureel (reëel) begrotingsevenwicht

De (meerjaren)begroting dient structureel reëel sluitend te zijn. Uitgangspunt is dat structurele lasten gedekt moeten zijn door structurele baten. Incidentele inkomsten of meevallers voegen we toe aan de algemene vrije reserve. Voor incidentele tegenvallers is de algemene vrije reserve beschikbaar. In augustus 2021 is de handreiking Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten door de provincies gepubliceerd. Omdat de gemeente structurele taken uitvoert, zijn structurele baten en lasten de regel, aldus deze handreiking. Incidentele baten en lasten zijn de uitzondering. Er is sprake van incidenteel indien dit blijkt uit de toelichting. De onderbouwing dient plaats te vinden aan de hand van de aard van de raming, er geen einddatum bekend is en de raming materieel van omvang is. Het belangrijkste gevolg is dat in principe alle stortingen in en onttrekkingen aan reserves incidenteel van aard zijn.

Het saldo van de begroting wordt uitgesplitst in een structureel en incidenteel deel, zodat direct inzicht ontstaat in de aard van het saldo (structureel en reëel). Dit wordt vorm gegeven conform het model uit het Gemeenschappelijke Toezichtkader 2020.

Voor een solide begroting geldt dat de ramingen onderbouwd zijn en worden aangepast op basis van de informatie uit de (tussentijdse) verantwoording. We nemen daarom in principe geen p.m. posten op. Indien een beleidsvoornemen onvoldoende concreet is om er een financiële vertaling van te maken wordt deze niet opgenomen.

Aanpak meerjarig sluitende begroting

Bij de Voorjaarsnota is het niet ongebruikelijk dat nieuwe wensen worden ingebracht. Opdat er een afweging plaats kan vinden in hoeverre er in de financiële meerjarenbegroting ruimte gevonden kan worden voor de bijbehorende lasten. De belemmering vanuit beperkte financiële ruimte is zeker niet onbelangrijk. Maar we onderkennen dat een belangrijke beperkende factor komt uit de mogelijkheden die binnen de organisatie aanwezig zijn om aanvullende projecten of ambities op te pakken.

Een blik op de budgetoverhevelingen en restant kredieten laat zien dat de rek er uit is. Er is volop budgetruimte vrijgemaakt om aan de slag te gaan met vele projecten die voor de toekomst van Gennep cruciaal zijn. De focus voor de komende jaren zou er op gericht moeten zijn om deze projecten tot uitvoering te brengen. Ook daarvoor moeten nu al vele handjes van buiten worden aangetrokken. Bij het toetsen van nieuwe plannen zal dan ook de vraag gesteld moeten worden hoe

het zit met de al lopende ambities. In hoeverre zorgen nieuwe ambities dat de focus op het afwerken van bestaande afspraken vermindert? We menen dat het opstellen van globale capaciteitsplannen voor het jaar 2024 noodzakelijk is om tot een goed inzicht te komen.

Het knelpunt in de uitvoerbaarheid zit in de personele capaciteit. We blijven daarin niet passief. We proberen onze positie op de arbeidsmarkt te versterken door een betere arbeidsmarktcommunicatie. We zoeken waar nuttig en mogelijk de samenwerking met buurgemeenten op. We hebben in aansluiting op de evaluatie van de organisatieontwikkeling de koers daarvoor herijkt en in een concreet voorstel uitgewerkt. Zonder radicale interventies, maar met een organische aanpak. Voor zover dat nog personele versterking vraagt, zullen we dat in de begroting zichtbaar maken. Maar voorlopig blijft het devies: grote terughoudendheid met nieuwe ambities en plannen. Primair uitvoeren van wat er aan voornemens ligt.

Investerings

Investerings splitsen we indien wenselijk in een voorbereidingskrediet en een uitvoeringskrediet. Aanvullend zullen bij langdurige projecten de lasten over meerdere jaren worden begroot, aansluitend op de fasering van de uitvoering.

Tariefontwikkeling belastingen en leges

In 2023 is de OZB verhoogd door toepassing van een inflatiepercentage de begrootte opbrengst en op basis van een toename van het areaal. In lijn met het collegeprogramma wordt ook in 2024 terughoudend om gegaan met het verhogen van de lastendruk voor de inwoners van Gennepe. In dit perspectief wordt als uitgangspunt gehanteerd voor de begroting 2024 een verhoging toe te staan tot maximaal het inflatiepercentage. Voor de jaren 2023-2025 is dit in de meerjarenbegroting verwerkt.

Voor 2024 wordt voorgesteld de leges en overige belastingen trendmatig te verhogen. Dit geldt ook voor de toeristenbelasting mits we daarmee niet uit de pas lopen met vergelijkbare gemeenten. Hiervoor baseren we ons op de consumentenprijsindex (CPI, algemene bestedingen). De jaarmutatatie bedraagt per februari 2023 2023: 8%. Definitieve indexering volgt uit de cijfers uit de Marco Economische Verkenningen die in het najaar beschikbaar komen

Kostendekkendheid riool- en afvalstoffenheffing

Met het vaststellen van het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP 2020-2024) geldt voor de rioolheffing 100% kostendekking. Door verlaging van de rekenrente en de aanwezige voorziening voor tariefegalisatie is voor de jaren 2021 en 2022 geen verhoging van de rioolheffing nodig geweest. Ontwikkelingen in de kosten kunnen op enig moment aanleiding vormen tot aanpassing van de tarieven.

In de begroting 2023 is aangekondigd om een nieuw GRP op te stellen voor de periode 2024-2028. Dit kan gevolgen hebben voor de tariefontwikkeling van de rioolheffing. In hoeverre we hier al voor de begrotingsbehandeling en vaststelling van de tarieven voor 2024 het benodigde inzicht hebben is de vraag. Vooralsnog lijkt de voorziening van voldoende omvang. In verband met de harmonisatie binnen BsGW zal de tariefstructuur voor waterverbruik klassen naar verwachting wijzigen. Voor de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt een kostendekkend tarief. De verwerkingskosten voor meerdere afvalfracties als gevolg van hoge kwaliteitseisen en meer afkeurkosten zijn in de afgelopen

jaren fors gestegen. Ook de stortbelasting op het huishoudelijk restafval is hoger. Deze stijgingen gelden voor alle gemeenten. Deze verhogingen zijn de afgelopen jaren verwerkt in de begroting. Indien de kostenverhogingen zich doorzetten, leidt dat tot een verhoging van de tarieven. In verband met de harmonisatie binnen BsGW zal de tariefstructuur voor hoogbouw naar verwachting wijzigen.

Renteontwikkeling

Het saldo van de externe rentelasten en rentebaten wordt omgeslagen over de boekwaarde van onze activa. Onze rentelasten zijn relatief gezien gedaald als gevolg van een gunstig rentetarief behorende bij de in 2021 afgesloten langlopende lening. Hierdoor zijn we verplicht om het renteomslag-percentage naar beneden bij te stellen. Mede als gevolg van onderbesteding in kredieten en het positieve exploitatiesaldo over 2022 is er een financieringsoverschot ontstaan. Hierdoor is de verwachting dat het aantrekken van een nieuwe langlopende lening doorschuift naar 2025. Recent is sprake van een opwaartse ontwikkeling in de rentetarieven. Deze ontwikkeling blijven we volgen en passen indien nodig de meerjarenbegroting hier op aan.

Loonkostenontwikkeling

De loonkosten worden geraamd op basis van de formatie per juli 2023. We volgen de CAO-ontwikkelingen en begroten op het maximum van de functieschalen en de gratificaties, ambtsjubilea e.d. De huidige CAO loopt van 1 januari 2023 tot 1 januari 2024. Op basis van gegevens het CBS is de verwachting dat de inflatie voortduurt. Nog onduidelijk is wat de inflatie voor 2024 e.v. jaren is en de loonkosten zijn voor 2024 e.v. jaren niet geïndexeerd. Het uitgangspunt is dat deze kosten worden gecompenseerd via de verhoging van het accres van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Loonontwikkelingen gesubsidieerde sector

Voor loonontwikkeling in de gesubsidieerde sector wordt net als voorgaande jaren geen indexcijfer toegepast. Met een aantal partijen zijn, daar waar sprake is van een langjarige subsidierelatie, afspraken gemaakt over indexatie.

We kiezen niet voor een algemene indexatie voor de loonontwikkeling, maar stellen de budgetten bij op basis van de door de instellingen ingediende begroting.

Prijzontwikkeling

Het is al jaren beleid een algemene kostenstijging op basis van het landelijk verwachte inflatiepercentage niet door te voeren. Als op basis van de onderbouwing van het budget een verhoging noodzakelijk is wordt dit verwerkt (bijvoorbeeld bij areaal uitbreiding). In het begrotingsproces blijven we zorgen voor een goede kwantitatieve onderbouwing van budgetten. We handhaven de keuze om de budgetten niet standaard te verhogen met een inflatiepercentage.

Prijzontwikkeling subsidies

Het beleid is om de subsidies jaarlijks te indexeren op basis van de consumentenprijsindex (CPI).

Oormerken van middelen

Specifieke rijksbijdragen komen beschikbaar voor het doel waarvoor ze verstrekt zijn. Dit doet zich beperkt voor.

Reserves en voorzieningen

Algemene reserve en weerstandscapaciteit

In de afgelopen jaren hebben we de omvang van onze reservepositie versterkt. In de begroting 2023 is daarom opnieuw gezocht naar mogelijkheden om deze middelen op een verantwoorde wijze beschikbaar te maken voor de realisatie van onze ambities. Door de aanscherping van de eisen voor incidentele baten en lasten ontstaat een verdere inperking van inzetmogelijkheden van de algemene reserve. Een overwogen inzet van bestemmingsreserves kan hierin mogelijkheden bieden. Inzet van reserves is voorzien in de (meerjaren)begroting 2023.

We sluiten het jaar 2022 af met een positief saldo. Bij de bestemming van het saldo valt te verwachten dat er naast een toevoeging aan de algemene reserve ook tot vorming van bestemmingsreserves zal worden besloten. Voor de inzet van deze middelen geldt de in vorige alinea genoemde aanscherpingen in de bestedingsmogelijkheden.

Op basis van de (concept)jaarstukken 2022 (voor resultaatbestemming) bedraagt de weerstandscoefficiënt 9,59. Dit betekent dat de aanwezige reserves 9,59 keer hoger zijn dan de ingeschatte risico's. Exclusief de stille reserves ligt de coëfficiënt op 7,07. Dit zijn gezonde waarden.

De structurele weerstandscapaciteit kan bestaan uit de onbenutte belastingcapaciteit, onvoorzien structureel en de structurele begrotingsruimte. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit algemene reserve, onvoorzien incidenteel, stille reserves en incidentele begrotingsruimte.

Voorzieningen

Voor het planmatig onderhoud wegen is een voorziening beschikbaar. De dotatie aan deze voorziening bedraagt o.b.v. het huidige plan structureel € 355.000. Een actualisatie van het wegenbeheerplan voor de periode 2023-2028 is opgesteld en zit nu in het bestuurlijk traject. Indien dit nieuwe plan wordt vastgesteld is vanaf 2024 een structurele verhoging nodig van € 125.000. Deze verhoging wordt verwerkt in de Voorjaarsnota 2023.

Voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen zijn middelen beschikbaar in de begroting die worden toegevoegd aan de voorziening onderhoud gebouwen. In maart 2022 is het geactualiseerde MJOP door de raad vastgesteld. De financiële gevolgen hiervan zijn vertaald in de 1e trimesterrapportage 2022 en via de voorjaarsnota 2022 verwerkt in de programmabegroting 2023. Een extra toevoeging aan de voorziening gaat plaatsvinden op basis van de besluitvorming in de raad om te komen tot versnelling van de verduurzaming van ons vastgoed.

Bestemmingsreserve

In de vorige collegeperiode is de omvang van de reserve sociaal domein gemaximaliseerd op € 1 miljoen. Naar verwachting zal vanuit het jaarsaldo 2022 een dotatie plaatsvinden aan de bestemmingsreserve om het saldo weer op € 1 miljoen te brengen.

Begrotingsbrief provincie

De provincie stuurt jaarlijks een brief over de aandachtspunten voor de begroting naar de raad. In de brief staan algemene toetsingsaspecten en aandachtspunten voor de Begroting 2024 en Meerjarenbegroting 2024-2026. Het uitgangspunt voor de beoordeling door de provincie is het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtskader 2020 Gemeenten. In ons proces van totstandkoming van de begroting (en de jaarrekening) houden we dit kader nadrukkelijk in het oog. De begrippen en kaders die worden gehanteerd, hanteren we als toets voor onze P&C-documenten.

Maatschappelijke onzekerheid

De provincie stelt dat maatschappelijke ontwikkelingen nog steeds het beleid en de financiën van gemeenten beïnvloeden. Vooral de oorlog in Oekraïne heeft invloed via de vluchtelingenstroom en de uitdaging voor gemeenten om voor opvang te zorgen. Ook heeft de oorlog effect op de economie. Dat zien we in toenemende inflatie en schaarste aan materiaal. De provincie ziet krapte op de arbeidsmarkt met invloeden op de economie en de gemeentelijke organisatie. De provincie vraagt ons om in de begroting aandacht te besteden aan de onzekerheden op financieel en de onzekere tijden voor gemeenten en de wijze waarop de gemeente daarmee omgaat. .

Nieuwe financieringssystematiek

Het kabinet heeft besloten om na 2025 een nieuwe financieringssystematiek te ontwikkelen voor lokale overheden. Een uitbreiding van het lokale belastinggebied is hierbij een mogelijkheid. Op dit moment weten we nog niet hoe de nieuwe financieringssystematiek tussen het Rijk en gemeenten zich ontwikkelt. Of hoe die er straks uitgaat zien. Het kabinet wil voor de zomer een uitvoeringsplan met tijdpad naar de Kamer sturen over de nieuwe financieringssystematiek. De provincie houdt rekening met vertraging van de invoering. De onzekerheid maakt dat de provincie ons maant terughoudend te zijn met besluiten over nieuw beleid en investeringen. Want deze leiden tot meerjarige structurele lasten, waarvoor de structurele dekking mogelijk nog ontbreekt.

In het voorjaar van 2023 verwacht de provincie meer duidelijkheid over het uitvoeringsplan, met een tijdpad voor de nieuwe financieringssystematiek. Indien er in de meicirculaire 2023 nog geen duidelijkheid is, dan zegt de provincie bij haar beoordeling de bedragen uit de circulaire.

Sociaal domein / Jeugd

Sociaal domein/Jeugd In de meerjarenraming 2024-2026 van de meeste gemeenten staat een stelpost Jeugd als baat. Een afspraak tussen het Rijk, IPO en VNG maakte dit mogelijk. De bedragen waar de gemeenten van uitgaan, konden zij berekenen dankzij de uitspraak van de zogenaamde Commissie van Wijzen.

Het is nog niet duidelijk hoe gemeenten in de begroting 2024 om moeten gaan met de stelpost 'uitkomst onderzoek Jeugdzorg'. Net als de VNG wacht de provincie af of er op tijd een blijvende oplossing komt. Is dat niet het geval? Dan werken de gezamenlijke toezichthouders aan diverse scenario's rondom de mogelijke invulling van de stelpost 'uitkomst onderzoek Jeugdzorg'. Zodat de provincie zo snel mogelijk na het uitkomen van de meicirculaire haar kaders bij de gemeenten neer kan leggen.

Openbaarheidsparagraaf Wet Open Overheid

De provincie wijst er op dat artikel 3.5 van de Wet Open Overheid voorschrijft dat we in de begroting aandacht besteden aan beleidsvoornemens vanuit de Wet Open Overheid. Waarbij via het jaarverslag verantwoording wordt afgelegd over de beleidsvoornemens.

Overige onderwerpen

De provincie gaat ook in op:

- de opschalingskorting die vanaf 2026 weer toegepast wordt waarover de VNG in gesprek is met het Rijk aangezien deze korting als onbillijk wordt beoordeeld;
- de eigen bijdrage in de huishoudelijke hulp waarvoor een korting wordt doorgevoerd op de algemene uitkering aangezien gemeenten een besparing kunnen realiseren op hun uitgaven;
- toenemende investeringsbudgetten die niet uitgegeven kunnen worden;
- de wet digitale overheid die vanaf juli 2023 gaat gelden.

Te doen gebruikelijk informeert de provincie de gemeente over het dividend van Enexis en de BNG. Zij adviseert voor 2024 uit te gaan van € 0,23 per aandeel voor Enexis. Voor de periode 2025-2027 dienen we uit te gaan van € 0,40 per aandeel voor Enexis. Voor de BNG is het advies maximaal € 2,50 als aandeel te ramen. Deze adviezen passen we toe in de begroting.

